

POSLANICA v dvanajstih zlogih

Marko Kravos
risbe Klavdij Palčič

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-3

KRAVOS, Marko, 1943-
Poslanica v dvanajstih zlogih / Marko Kravos ; risbe Klavdij Palčič. -
1. izd., 1. natis. - Ljubljana : Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMŠ,
2020. - (Zbirka Br(bot)anja)

ISBN 978-961-93458-9-4
COBISS.SI-ID 20507907

*Z zahvalo Bralni znački: ne kot društvu, pač pa kot bratovščini imenitnih ljudi,
ki je bila gnezdišče za moje zapise in prvo bralno občinstvo.*

Avtor

Ko se je na pepelnično sredo v marcu poveznil nad nas stekleni pokrov izrednih razmer in smo se kot vrabci zdrznili pred nevidno roko nepoznane okužbe, je vsak od nas doživel čas, ko je javni, družabni utrip okrog nas zastal, po svoje: na tak ali drugačen način se je bilo treba odzvati na nenadno zatišje, osamitev.

Odkrivali smo nepoznano slast ob drobnih, nekdam obrobnihih stvarih: ta je odnegoval rastlino na balkonu, da je končno zadihala, drugi je opazil pri psu ali mačku, kaj mu gre najbolj po dlaki, tretji se je v kuhinji posvetil posebni omaki ali spekel lastni kruh, spet kdo je odkril pogovor, prisluhnil po telefonu dihanju osebe, ki se mu je odmaknila z obzorja; ta se je predajal poslušanju glasbe in sam pridajal kak zvok, oni se je zavedel, kako dragocen je stik in dotik otroka, stare mame, kako neverjetno doživetje je objem z ljubljeno osebo; spet je še kdo drug odkril največje razkošje v tišini, v neodgovornem brezdelju, v srkanju treh kapelj rujnega iz dragocene čaše. Veliko, morda največ se nas je v tem medčasu lotilo branja: neprebranih in že prebranih knjig.

Vse te oblike življenja v času zapovedanega mrtvega teka so izraz strasti do življenja, naše želje, da si udomačimo neprepoznavno utesnjeni prostor in iz tira vrženi vsakdanjik. Ta večno živa ljubezen mi je narekovala besede in zloge v Poslanici, ki bi jo lahko imenovali tudi Mala pratika za leto kovida 19. Ali Listina ali Spomenica o novi odgovornosti človeka do neskončno velikih in neznansko malih stvari, ki sestavljajo svet in sedanost. In da je vsak trenutek treba do dna uživati kot dar, kot priložnost.

Za v objavo ob svojih zgodbah, sporočilih, navodilih sem si sposodil erotične risbe prijatelja Klavdija Palčiča: nastale so ob mojih ljubezenskih pesmih izpred triintrideset let: ko so nama še nageljni dišali. Da bi to najino vezilo morda še danes koga vzburilo in mu dalo vedeti, da je ljubezen najboljši lek za vsako bolezen. In da je vsaka umetnost, umetnost preživetja.

PRVI zlog

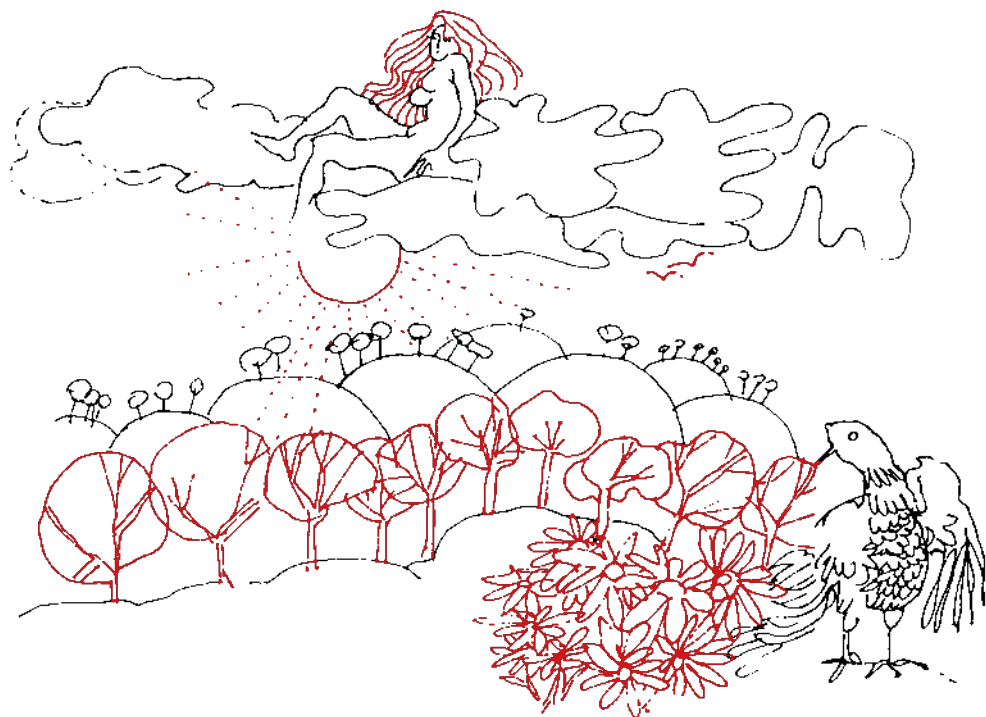
Značke moje, znaki in črke v knjigi našega društva!

Tu sem:
kot živ, kot zdrav,
precej gol, precej sam
in zelo svoj.
Naj bo tako tudi vam,
kot vrnitev v rodni dom.

Danes sem nagovoril hrib za hišo.
Nadeva si zeleno srajco in si domišlja,
da ga ne bo tako zlepa pobralo.
Kar naj si misli! Jaz sem obstojnejši.
Z vsakim vlaknom mene kot zaimka
sem in bom obvisel v zraku:
globoko spodaj telo in ob njem ime.
Kaj za to, bom pač poslej živa meglica,
ljubezen podnebna! Velik kot vonjava,
in s tega zornega polja mi bo Zemlja
ličinka na vesoljnem nihalu
med votlino, ki je resonančna,
in oblino, ki mi zapeljivo miga.

*osebno, ker smo si v teh
dneh tako preveč vsaksebi*

*Tako. Iz takega bi rad še kdaj zgnedel besedo,
jo kot prst zložil v knjigo. In bi se dal prebirati
in se bratil z očmi in jeziki vseh časov do kraja
vseh krajev.*

In bodi danes ta nagovor prvi zlog te neznanske besede za čas, ko nas je novo nevidno čudo, korona virus, vrglo iz tira in nam narekuje ceniti prostost in trenutek. Čas, ko tudi predsedniški naziv postaja anahronistična lupina. - Čivknil sem vam kot pišče, ko se izlušči iz jajca.

In zdaj še kot petelin:
NE HODITE ZDOMA,
ostajajte med stenami svojih toplih knjig!

20. III. 2020

DRUGI zlog

Je to obračun ali predračun? Splača se.
Veleblagovnica sveta ima prazne police,
globalna vas pa se zbira na vaškem trgu.
Agorá za male ljudi. Že spet v Atenah.
Zunaj je burja, ki v mestu skrbi za dihalne vaje.
Pišem in berem: vdih in izdih. So črke seme ali sadeži?

Virusni prah odreja novo vrednost stvarjem.
Nisem kriv! Niso krivi ne moji dedje ne vnuki.
Torej nisem v kazenskem postopku.
Vsekakor z virusom še nimam skupnega jezika,
pogajanja z njim so ta hip na slepem tiru.
Lokomotiva ugaša. Kam speljati, v zadnjem vagonu je pošta.
S tirov bo treba preiti na steze, stezice,
morda na brezpotje, čez drn in strn.

Čez belino papirja iščem do devete dežele,
ki bo zelena in čista od rose.
Dovolj prostorna mora biti za vsa drevesa,
pod katera sedejo moji bližnji.
V krošnjah listi, v listih šumi in zgodbe, gnezda.

v besedi s poslanstvom: za vse,
ki so se ugnezdili v krošnji knjige

*Moji ljudje so samopašni, ne pustijo se
zapreti v stekleni kozarec. Ljudje nosimo v prsih morje.
Morju so prirojeni vali. Zaradi valov ni videti dna.
Dna brez dna, od koder smo se povzpeli,
ne dna v zrcalni sliki, kjer je doma pasja zvestoba.
Žal mi je za ljudi v službi: za zdravnike v belem,
za uporabne vojake in policaje v rokavicah.
Bom z masko čez obraz dovolj na varnem?*

Za čez noč si dajem knjigo za vzglavje.
Nad nočjo in dnevom nima nihče moči,
za svoje zglavje pa naj vsak sam poskrbi.

In spet kot petelin:
NE HODITE ZDOMA,
ostajajte med stenami svojih toplih knjig!
25. III. 2020

TRETJI zlog

iz črk s poslanstvom: za vse
Z BRALNIM VESELJEM v gumbnici

Morje, reka, jezero, studenec, loka, kal.
Ni pomembna velikost, barva, vali na površini ali globina.
Vse so iz vode in zaradi vode. In vse med bregovi.
Vse zrcalijo oblake,

vse napajajo rastlinje, drobno in veliko živad.
Vsa morja, reke, jezera, studenci, vse mlake in pojila

so beseda, to kar kot željo in potrebo nosi človek v sebi.
Ko je potreba velika, nastopi glagol *moram, moraš, mora*.

ko je nuja po osebni meri, si rečeš zmorem: *morem, moreš, more*.
Da voda ne odteče v prazno in postane blato ali izpuhti v prazno,
je potreben tretji člen, zlog, glagol: *maram, maraš, mara*.

Me maraš? - sem rekel mami, prvi svoji ljubi, bom rekel beli dami.
Glagoli narekujejo živeti. Samostalniki niso po slovenski meri.

Je bilo prej rečeno *glagolite po nas ...* ali *sloveče slovo*, kot beseda?
Pravzaprav je vseeno. Kaplje v vodi: v morju, jezerih ali v kozarcu
poznajo le začasnost, ki jim daje obliko. Bistveno je, da so tekočina.

Vode v prgišču je malo in za kratek čas,

besed je premalo za tekoče zgodbe, ki tečejo zaradi težnosti časa.
Bregovi bi radi bili samostalniki, a brez glagoljanja tokov

ne bi bili ne kopno, ne rodna prst, kaj šele resnica in pravica.
Vsako knjigo lahko prebereš tudi od zadnje strani proti prvi strani:

Maram knjige, ki se berejo še vzvratno,
potem ko so se izrekale kot običajno od izvira k izteku.

*Če kaj maram, tvegam po svoji poti, če berem z užitkom, osvajam.
Težim k novemu, kar bom imel rad. In še sam bi rad bil napoj.
Veznik IN naj me naredi ljubkega in ljubega, ljubljenega.
Nezadržan sem, ah, in nedokončen. Voda.*

Iz začasne osamitve v priporu korona virusa
se zdaj oglašam še kot petelin:

NE HODITE ZDOMA,

potujte med bregovi svojih aprilskih knjig!

27. III. 2020

ČETRTI zlog

iz črk s poslanstvom: za vse
NA TRATI BRALNIH RADOSTI

Na nebu je veliko zvezd in zvezdic, nebesnih teles.
Eno sonce nam je dano, naše. Najbližje nam je mesec.
Kot kakšna mama nas ogrne z mesečino.

Nekoč se je pomaranča zakotrljala visoko in daleč. Zbala se je,
da ne bo našla več domov. Zaklicala je: Ne bojim se sonca,
ker je z njim dan, bojim pa se teme in noči, ker postanem takrat
še sama črna in nevidna. Prosim te, mesec, preženi moj strah!

Mesec je s svojo tačko potrepal pomarančo po glavi:
Nič se bati! Tako dišiš, žariš in si sočna, kot noben planet.
Med nami ostaneš in boš vsem v družbo in veselje: malo sonce.

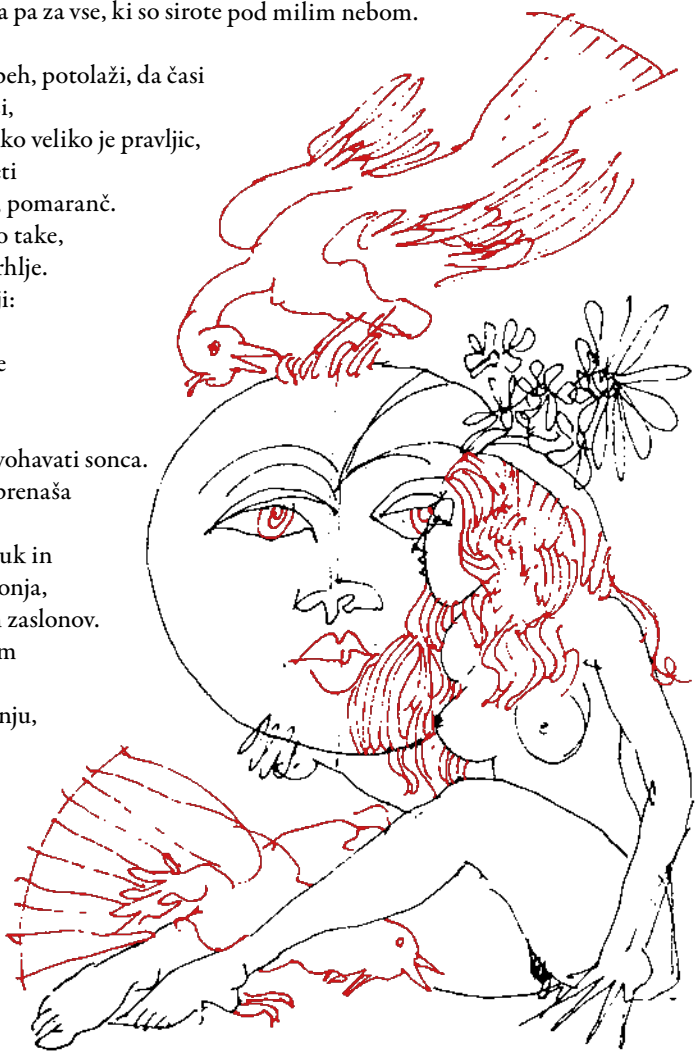
Pomaranča je postala sonce za otroške zadeve: ne sije premočno,
greje kolikor treba, ob večerni zarji diši in se igra kot žoga
z vsemi puncami in fantiči sveta. Ker je okrogla, ne pozna ne mej
ne zidov, ves svet je njen dom.

*Ampak: Kako si upa! Na svetu so še dedki in babice, ki prav tako
rabijo igro in družbo. Rablo toploto in svetlobo.
Tudi zanje je javno sonce premočno, preveč samodržno.*

Janko in Metka ne trpita krivice, ne bojita se čarovnice.
V nebo zaženeta še tri pomaranče: ena bo za vse sivolase,
druga za plešaste, tretja pa za vse, ki so sirote pod milim nebom.

Kdo nas, ko smo v skrbeh, potolaži, da časi
ne bodo postali še hujši,
kot popadljiv pes? Veliko veliko je pravljič,
ki nam pomagajo verjeti
v zmago drobnih sonc, pomaranč.
Vse pomaranče sveta so take,
da imajo pod lupino krlhlje.
Tudi v knjigah so krlhlji:
delimo jih in
privoščimo te vitamine
sebi in drugim!

Po spletu ni mogoče ovohavati sonca.
In pravijo, da splet ne prenaša
virusne okužbe.
Da morajo biti zato pouk in
vsi obiski še dlje brez vonja,
kar preko elektronskih zaslonov.
Saj: nekoč so Trojancem
poklonili konja.
Pa nimam nič proti konju,
ki je lep lipicanec.

Skozi lino v samici korona virusa
spet petelin razglaša:
NE HODITE ZDOMA,
jadrajte med otoki knjig, v vetru domišljije!

1. IV. 2020

PETI zlog

in peta vezna nit za ženstvo na palubi in
tistih par v našem moštvu, ki so m. sp.

So pravljice, ki času pristrizejo rep: kot Šeherezada v Tisoč in eni noči;
in so pravljice, kjer mora junak zdoma in na konec sveta: ko potuje pastir po
kačje mleko in se potem oženi s kraljično. Pastir celo mora potovati.
In živa zgodba ukani velikega vezirja, čas. Davno pred izumom Einsteina.

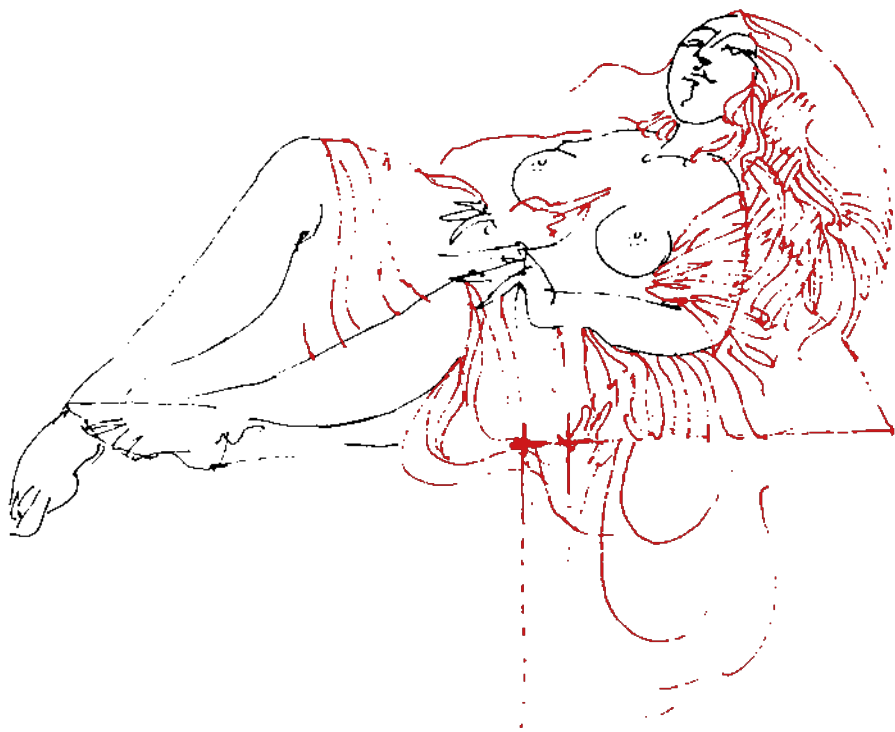
Časa je ta čas na klastre, ker poti z našega praga ne vodijo več
čez hrib in dol do devete dežele na obrežju sedmega morja.
Specifična teža telesa se zato povečuje. Nikar se predajati brezdelju! Skočiti,
izskočiti iz strogega risa z domišljijo, da te odnese v zračno višavo!
Tam si privoščiš blazino iz sanj, turški razvrat, arabsko poštevanko,
celo kozje molitvice in kar je še takega med oblaki.
To obvladamo, saj beremo knjige in ohranjamo gibčnost v sklepih duše.

*A kaj bo s češnjo, kaj bo z rdečimi ubani na njej, ko bo maja njen čas?
Najjo s pravljico po spletu zamotim, da odloži čas zorenja in počaka?
Naj maja naročim srakam in šojam, da mi kak sadež prinesejo?
Nobena še ni v omrežju - kot je danes že vsak šolar, da bi ji to naročil.
Vem, same jih bodo pojedle! Ker ptiči ne znajo brati, niti pismena prepoved
ne bo zalegla. V pesmih in pravljicah res kdaj nastopajo, sami
pa se ne z besedo ne s pravljico ne pustijo odvrnit od slastnih češenj.*

*Ah, biti Šeherezada! Se z domišljijo izviti iz krempljev tesnobe ... Bem,
in potem si - vsaj v sanjah - natrgat češenj, jih hrustat in pljuvat peške daleč daleč.*

Medtem mineva čas. Peške besed pljuvam in se imam dobro.
Bodite dobre volje tudi vi. In ko vam bo čas zrasel prek glave,
pljuvajte peške še vi. Pomaga.
Včasih že prvega aprila, včasih šele takrat,
ko vam sraka prinese v kljunu češnja v dar.

*Teško bo! Kako bom odslej pozdravljal brez stiska rok?
Kako bom poljubljal, brez stika z ustnicami?
Kako bom obrnil stran v knjigi, ne da bi si oslinil prsta?*

Zlog za zlogom zlagam, da bi urekel zlo,
ko petelin spet razglaša:

BODITE DOMA,

okno odprite soncu, knjigo odprite srcu!

6. IV. 2020

ŠESTI zlog

kot lek, kot urok proti virusu
ob veliki noči 2020

V Reziji pravijo pomladi vilažej:
čas, ko leze brstje ven, iz zimskega pripora.

Včasih je zdravstveni pripor trajal okroglih štirideset dni.
Tudi v bibliji piše, da se je treba postiti v puščavi prav toliko dni,
kolikor je Ali Babovih razbojnikov.

Število je dobilo med ljudmi magični poudarek, ker je določalo
dobro čakanja na razpotju: ali v zdravo življenje ali v bridko podzemlje.

V teh štiridesetih dneh posta in zdržnosti si lahko vsak sam pomaga.
Imeti je treba lonček zemlje: vanj posadimo prvi dan en fižol,
drugi dan drugo zrno fižola, tretji dan tretje seme.

Rastline se bodo druga na drugo opirale in se pognale v nebo. 40 dni.
V tem času, že ob vodi, tudi brez pršuta in kruha,

ste postali lahki in gibčni. Kot bi mignil,
splezate po stebličju iz treh fižolov vse do meseca.

Če ste sejali ob pravem času, boste pristali na ščipu,
če ste bolj skromni, bo tudi na enem ali drugem kraju prav.

Slabo je, če na vrhu naletite na mlaj, črno luknjo.
Takrat lahko pišete le eksistencialistično poezijo,
ki je zlepa ne bo nihče bral.

Zanimivo: luna in mesec sta eno, sta obojespolnik.
Mesec tke mesečino, luna razvršča 28 dnevne mesece.

Kam sem zašel v tem aprilskem labirintu, ki mu ne vem vilažejaja!?

Sam postajam medtem po-mlad: po-starano mlad.

Ah, velika noč bo, ki nastopi, po božji volji po luninem koledarju.

V davnini pred njo, šele 40 dni nazaj je bil tudi letos pust,

ko še nismo imeli opravka s strahovlado virusa. Ah in joj odtlej!

Ne pozabite posaditi treh zrn fižola. Če niste večji plezanja,
pojejte pridelek. Od fižola pride fosfor v glavo, je rekla moja mama.
Od fosforja se ti kdaj še kaj posveti, menda. Fosforescenca.

*Res, če ne bomo sami kaj pridelali, ne bomo imeli za popotnico,
ko bo čas spet tekel kot ura.*

*To seveda ni pravljica ampak velikonočni pirh.
Zlog na zlog, zrno na zrno - za kruh in nasmeh!*

Petelin pa spet skozi stisnjeni kljun:

BODITE DOMA

in zalivajte lonček za cvet, ki bo kazalo v knjigi!

8. IV. 2020

Z naglasom na **SEDMEM** zlogu

v zakotju malega travna 2020

Na štiri oči sva: leha mojih besed, in ti, ki jo jemlješ v branje!
Sva kot radič s krompirjem: dobro zabeljen, je največje razkošje!

Obsedeno stanje traja, seli se v navado: z odkritim obrazom
ni več mogoče med ljudi. Solzo in razprte zenice je videti, kako pa
ponudit nasmešek izza maske? Kako zaupati človeku v rokavicah?
Sosedu, državniku, kuharju, pesniku, zdravniku? Še obtok denarja
obstane, ko se blaginja znajde v slepem črevu za zaprto mejo.
Kmalu bo bolje: ko bo sklenila centralna banka! Ne glede na cepivo.
Vsi smo dolžniki, a vsi ostanimo upniki! Saj nismo zapravljali časa.
Vsak zase, v samini, obnavljamo zalogo živeža, pameti in vedrine.
Veliko junaštvo pa je zlesti vase! - Odkriti, kaj ti leži na jetrih,
kam je ušlo srce, če bo soli v glavi in dlak na jeziku dovolj.
Natočiš si čistega vina, trčiš sam s sabo, cin - nic, cin - nic!
Zveni čudno, malce zadušno. A saj bo šlo, Marko! Korajžno.

Preroditi se: predvsem biti gol, če si fant. Če punca, boš naga.
Klobuk dol, odpnem si srajco, odpnem pas: hlače čez stol.
Postal bi ženska: iz on v ona. (Ker za jaz ni možna ženska oblika,
bom še vedno jaz, a na žensko potenco: in mirna Bosna.)
Od kod ta nagib in izbira? Naš virus je kavalir, ima obzir do ženske,
veliko raje se spravi na moške. Diskriminacija, ki že od pamtveka
velja tudi pri božji dekli. Tudi drugače so moški nekakšno podpičje:
ženskemu spolu se nudi zdaj prednost na uradu za enake možnosti,
na rešilnem čolnu ob brodolomu in kvota pri raznih razpisih, nagradah.
Računajte še izogib britja brade. Kdo bi mi branil pri menjavi spola?
Trebalo se je ravnati po trendu! Kmalu za tem si izberem še mlado kožo.
Ker tudi tu je virus kronsko krivičen: s pravo mržnjo do starih oseb!

Mar bi bral knjigo, ne pa pisal to butalsko packarijo! Časi so za nadišavljeno fata morgano, za vzhičeno držo in izjavo, da gremo v boljšo družbo, kjer bo vse zeleno, tudi predsednik, vse vzorno in pravo, vse lorcovsko nadrealno zeleno in srednjega spola kot sonce, morje, drevo: vse sterilno in zdravo. Da bo voščilo in dramilo - kot mило in drago.

Zlat fant je nekoč skušal ujeti hobotnico.

Sol na rep, so mu rekli.

Solil in solil, pa nič ujel.

Morje je zato polno soli.

*Dovolj je bo za okus v jubi,
v katero smo padli.*

Knjižnica je morje, v njem okusne ribe.
Vse knjige so z repom in glavom.

Petelin na strehi kliče:
OSTANIMO DOMA,
na leteči preprogi branjal!

10. IV. 2020

OSMICA

med zlogi

v času viralne pomladi,
še daleč do navadnega dne

Bodi vesel! - si reče človek, ko pošteno pomisli, da bi lahko bilo še huje. V predpisanem prostoru živeti čimbolj po svoji meri. *Bem, to zna tudi krompir pod zemljo! si rečem. In še: Če bi se odpravil v vesolje s hitrostjo iznad svetlobne, kar si človek niti predstavljati ne more, saj bi moral tedaj živeti pred svetlobo, v črnem. Brez trdnih obrisov okoli sebe - to bi bilo šele pošastno.* Strah in preplah. Tudi če bi se skušal spogledati z vsem drobirjem krog sebe: z mrčesom, od muhe do bolhe, od mravlje do mrešta kake žabe, bi bilo kar pošteno strašno. In še bolj grozno, če bi hotel stopiti v spoštljivo v razmerje, s sočutnim obzirom do kake bakterije ali virusa, mikrofavne in mikroflоре. *Saj od tega razmerja tudi človeška bitja živimo, ne?* Prav kot bi se slon ali kit hotela ljubiti z mano, ena sama nesreča. Pa ne zaradi tega, ker sem heteroseksualen ali imam predsodke do veganov. Zaradi postavne postave bi slon in kit zašla v psihološke in praktične težave. Ko se rodim, sem majhen, a lep čas potem rasem. Zanimivo mi je vse na poti, kar po moji meri spreminja težo in pomen. Dogodke in zgodbe puščam za sabo, tonejo v odmaknjen tolmun, ker niso več primerno veliki ob meni. *Že moji starši postajajo sčasoma vse manjši in manjši: za živa in kot pokojni. V dobrem in slabem.*

Mučim se s tem, da bi udomačil dognanje, da bom poslej v zoženem prostoru tudi sam manjši in le od dneva do dneva živ. Vsekakor manj pomemben. Te grenke modrosti me zdaj uči korona virus: če bi živel kje drugje, v Sarajevu ali Leningradu med obleganjem, v Pompejih med izbruhom Vezuva, med potresom in cunamijem na Sumatri, bi imel to pamet že prej. Ta sirota virus! Tudi on bi se rad ponotrnil s človekom: spozabil se je čez svojo mero. Saj je imel morda v mislih kaj dobrega: morda izzvati erotično vročico, kako sopenje ob klimaksu, a je pozabil, da tako občevanje ni po njegovi meri.

Na tesnem sem od omejitev in meja, od strahov in zlorab,
ki se v takih pogojih skotijo same od sebe.
Berem in beremo več. Vživljamo se v drugačne pojave življenja, v prikazni,
ki jih razporejata domišljija in želja po preseganju
že videnega, že ljubljenega, že osovraženega.

*Knjiga! - ko sredico z listi prepognem in spuščam, se oglasi veter,
ko trči v platno vezani hrbet na posteljo, najavlja ta blagi šum
prestop v sanjski svet. Koliko prostora, koliko občutkov je tam
... in tudi tu: ob belem dnevu, ki se mu pravi velika noč 2020.*

Črko A lahko izgovoriš na 101 način, s knjigo se lahko
družiš 1001 krat, petelin pa zna le eno in isto čivkat:

BODIMO DOMA,
v svojem odmerku časa in prostora!

12. IV. 2020

21

Zlog DEVETAK

brez ločil a še v brezvetrju

Naj grejo k vragu ločila je rekel Janezek ki ni vedel kaj bi z njimi in malokdo pomisli da so vrstice z odstavki ali strani v knjigi tudi taki odseki ali nekakšna kletka ki naredi red v zgodbi vrzeli med besedami so prav tako nekakšna ločila kot je to pri ljudeh v časih okužbe zaradi sape in klic v njej Lahko bi namesto vejic in pik in podobnih pomislekov med člene zarisali znak **Q** kot veliko ničlo med **od** in **do** to ničlo potem lahko razstavimo v dva oklepaja () kot premolk med pojmi in pomenskimi sklopi

Huda stvar ta ničla na primer v pravljici o speči Trnjulčici in še hujši so oklepaji v katerih se bo znašel junak če ne bo mogel na pot in na vrt po zlato ptico na drevesu ne zmaj ali razbojniški črni vitez ne krvoločna jaga baba ne bodo nič krivi ker ni nič zlatega petja da odčara deklico saj če si od oklepa in oklepaja zaklet ne moreš na pot in se potem naš junak zateče v klet da bi premagal nemoč

pa se sleče pa je čisto gol pa gre tak na pot pa na vrt pa na drevo iz vejic splete gnezdo vanj zvabi zlato ptico pa z njo k Trnjulčici pa so ob ptičjem petju vsi srečni pa se bajno igrajo kar na trati še snop vejic so z oljke pobrali kar jih manjka in prav'ci potem pa za šalo zgoraj postavili (,,,,,) vi sami pa kot je prav (,,,,,) vejice za košaro s poljubi za čas ko jih bo mogoče deliti

Pa pa

Vsi me sprašujejo, koliko sem star - že dan po rojstvu so hoteli to vedeti, ne pa, če mi gre dobro na svetu. Kar danes ni nedolžna stvar ... da nisi še za v dom za ostarele. Tako je to, po slovensko, ko si star že od mladih nog!

Na koledarju niso samo številke in dnevi, meseci v letu,
so tudi svetniki in prazniki. Med temi dan sv. Marka, 25. april,
ko so šli na kmetih s procesijo po poljih, da bi raslo zrnje in brstje.
V Trstu je to dan zmage nad fašizmom pred 75 leti.
Dan spomina, dan ponosa? Dan skrbi, da se nestrpnost ne razpase,
da ne pride spet do gluhe teme pod strahovlado.
Svoboda je zdrava in lepa kot prvo zelenje. Vreme pa je vedno aprilsko.

Nekoč je bila knjiga za lahko noč:
zdaj smo z njo v naročju ob zori in ob mraku.
Petelin pa iz dneva v dan naznanja:
zdrava RAZDALJA med ljudmi je znak BLIŽINE in obzira!

28. IV. 2020

23

Zlog s činom DESETNIKA

za omizje izbirčnih bralcev

V davnih časih je bil svet okrogel in lep. Tako je bilo zapisano, tako je!
Bil je okrogel in malo po strani kot danes, ni se pa vrtel.
Na eno stran je bil beli svet, na drugi pa nočni svet.
Tudi bogova sta bila dva: beli in črni bog, oba skrbna in složna.
Njuni kraljestvi je delil rakov povratnik. Na eno stran so živeli mali ljudje,
ki v temi niso mogli zrasti, na dnevni strani pa ljudstvo velikarov.
Z njihovim življenjem pa je bilo takó:
malčki so bili srečni ob malem : velikani pa so iz sreče štrleli.
Pride izumitelj, pomeša s formulo $E=mc^2$ in povzroči revolucijo
in rotacijo: svet se zavrti in se mu od tega zmeša.
Dan se od takrat prižiga in ugaša, noč teka za njim preko zemeljske oble.
Tako je bilo konec reda med ljudmi in med bogovi sloge.
Človek je postal povprečnik: od popka dol rase v zemljo,
od popka gor pa sili kvišku. Bogova sta odtlej ves čas na poti
med črno votlino noči in belo goro dneva. Kuhata jezo,
iščeta novi rakov povratnik za svojo oblast. Brez meje ni miru in reda.
Znanstvenik razlaga, da vlada zdaj svetu binarni sistem. Pravi trinog.
Umetnik pravi po svoje: svet je še rajski vrt, le pesnik v njem je krt.

*Med belo in črno barvo je rdeča.
Maj, veliki traven je mesec z veliko trave, zato je zelen,
prvega maja pa je rdeč po vsem svetu.
Prav je, da je svet pisan kot vrt, v katerem domuje pesnik krt.
Ni več slojev delavcev in kmetov: sami tehnologi in upravitelji!
- in vse več brezposelnih ali prekarniških pretegnjencev.
A krt še ve za rdečo barvo krvi, sončnega zatona, prvega maja.*

ŠE RECEPT

Za praznik si je
prav dobro postreči!
Lahko bi segli po rdečih dobrotah,
ki rasejo na domačem vrtu:
redkvice, jagode.
A uberite si danes kraljico vrta, vrtnico.
Tako, ki rdeče diši!
Poparite cvet s kropom na 90°,
in že je napoj pripravljen.
Pijte pred spanjem:
čudežni zvarek
razklepa tesnobo,
zaziblje v sanje.
Imejte posteljo blizu!
Še po knjigi pred
spanjem ne boste
utegnili seči.

Odpreš knjigo že ob zori: dan bo svež kot rosa!
Petelin pa kliče v praznični čas:
Z RAZDALJO izkazujemo skrb ZA BLIŽNJEGA!

25. IV. 2020

25

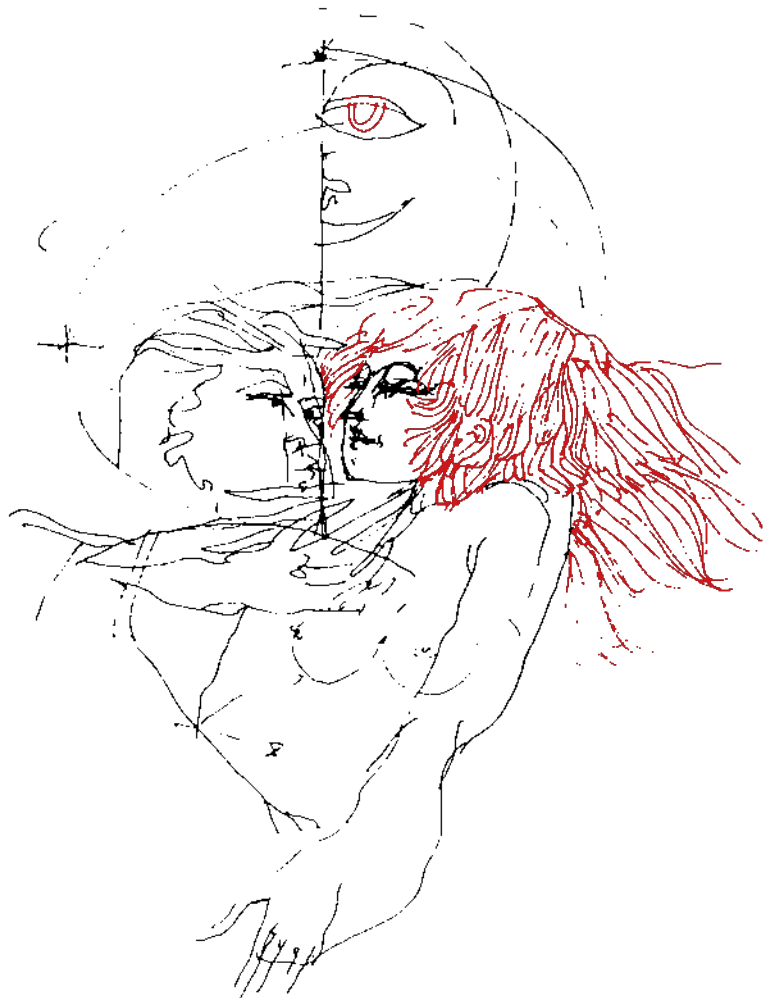
Bralnemu ljudstvu: zlog ENAJSTIČ

staromodna zgodba za velike in
male v sponah novega reda

Nekoč sta v Strmcu nad morjem živela mandelj in kutina.
Blizu sta rasla: na stežaj korenin, na božljaj vej. Res lep par.
Bila je pomlad, ko zbere mandelj pogum in reče:
"Kar naravnost bom rekel: obšla me je strast, rad bi se s tabo prašil."
Bilo ga je sram, da bi temu rekel ljubezen, pa za velika sadežna bitja
bi bil ta izraz še najbolj po meri. Ljubezen.
"Ni sicer naravno, da mandelj s kutino" ... je očitno tudi kutini
mandelj hodil po glavi in srcu. In nadela si je rožnato obleko
in zelo ljubka je bila v njej. "Saj znaš biti nežen, mandek moj?!"
Mandelj jo je božal, ji pihal v krošnjo; potem jo še poljubljal
po sočnih nedrih: "Se slečeva?" ji je ves vrtoglav rekel.
"Prav," se je zdelo kutini vse naravno, čeprav kot evolucijska novost,
a zato tem bolj vznemirljivo. "Ti se še prej obrij!"
Medtem je nastopila jesen: burja jim je bila za strežnico.
Njega je obrila, potem pa ju je slekla. In sta zadišala od nove pomladi.
Drgnila in prašila sta se, da je bilo veselje slišat in videt.
Njun objem je trajal sedem pravljičnih let,
kolikor traja pri drevesih medeni mesec!

*To se je dogajalo za časa virusne klavzure med ljudmi.
Tem se je tisti mesec dni vlekel kot celih sedem let.
Mar bi vegetirali z užitek, ko ni bilo mogoče drugače!
Pač z drevesno dolgočutnostjo, ki se zdi dolgočasna,
a nudi zdrav užitek vsem malo večje postave in s trdo skorjo.
Človek, ki nima sovetnika,
se lahko strasti predaja s knjigo.
Zelo rodovitno je to občevanje,
veliko sadov in radosti se ob tem sponče.*

Bo ministrstvo za zelenje slovenski sadni vrt pognojilo,
kot bog zapove? *Kriza* terja *kri za* preživetje:
umetnikov, založnikov, knjižničark, bralk in bralcev.
Trdo skorjo imajo in so nerodne postave,
a kot za mandelj in kutino, sta tudi njim potrebna
sonce in bogata, obdelana tla.

Knjigam so včasih rekli bukve,
ker imajo liste, na njih polno zgodb.

Petelin se še oglašá:

bodi ČISTIH ROK - Z RUTO PREK ZOB!

čez noč do 2. maja 2020

27

Zlog DVANAJSTEREC

za knjižne žolne in polhe

Kri je rdeča, če je živa,
če je plemenita, je plava,
če je črna, je na smrt bolna.
V moje početje je vrisano znamenje, človeški križ:
ena premica je pokončna, druga vodoravna. Navpik kot visoka pesem
rase v dvanajsternih zlogih. Urok, v zagovor zgnetene besede,
polaganje rok, s tretjim očesom zaznavanje v nadir in zenit,
tkanje niti v prt, da bomo ob vodoravni mizi jedli, pili in si oddahnil.
Je moje izrekanje mlezivo sviloprejke ali pajkova slina?
Naj je starožitna pisava na ladjicah iz papirja, ki jih spuščam v tolmun,
na zrcalno gladino, da splavajo po očesu vodnega vira,
se odtisnejo v zrklo vseh, ki te barčice spremljajo in prebirajo.
Novi vek se poraja, in presnavljam rogati virus. Levim se, kot se spak
levi v meni: ker sem, dokler spočenjam v gnezdu svojega jaza in časa.
Bo v ogledalu sled, da sem s spako na tesnem živel, ji dajal dom in ime?
Ko mi postaja brižnik, ker človeku odreja biti z vrstnikom narazen - blizu.
Bodo zakletve zalegle, da to paživo, ki je vedno na preži, ne prevzame oblasti!

*Ni lepšega te dni, kot biti negativen: na korona testu in na vrtu.
Preganjam tiče, ki bodo skušali pozobati češnje z drevesa.
Naj te češnje zorijo za ostarele v domovih za osamele,
naj počakajo na otroke, ki so jim vzeli igrala,
potem ko sta jim bila vzeta že voda in ogenj,
ko jim je bila vzeta bližina pravljič in babic,
naj sami plezajo ponje in jih sproti jejo.*

*Češnje so za majske punce,
za fantiče v zadregah ob zadrgah.
Češnje so še za prebege,
za vse preživele z vseh koncev sveta,
ki so ušli zmaju iz votline.
Toliko jih je mojih češenj,
in niti ene preveč:
ne za tatinske ptiče
ne za na torto v palači
prepirljivih narodov
ne za v štrukelj
okoliških samojedov.*

Na pergameno, v kamen, v papir odtisnjeno življenje biva zdaj še digitalno, na elektronski dlani. Včasih smo si brali z dlani.

Veliko vmesnega je v novih medijih, a saj ne živimo več na drevesih, da bi listali samo po starih knjigah, teh gradovih iz papirja. Vsaj nekateri.

Petelin ta čas še kar kliče na zdravje:

**NE SEG AJ VEČ V ROKO -
POZDRAVLJAJ Z OČMI!**

v prvem kraju maja 2020

Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS

Zbirka Br(bot)anja

**POSLANICA
v dvanajstih zlogih**

Besedilo Marko Kravos
Risbe Klavdij Palčič
Urednik Slavko Pregl
Oblikovanje Katja Kastelic

Založilo

© Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS, Ljubljana, 2020
za založnika Manca Perko
© za besedilo Marko Kravos
© za risbe Klavdij Palčič

Tisk Cicero, Begunje, d.o.o.
Naklada 1000 izvodov
1. izdaja, 1. natis
12 €

*Avtorja besedila in risb dovoljujeta objavo/razmnoževanje posameznih stvaritev v tem zvezku,
ko je to namenjeno plemenitenju bralne kulture na Slovenskem.*

